

Western Australian “Yen akoor kää́t de athok” Lëk/malumet ke dhiëth kek cien baai

Na ye yök ke rilic ba jam në Dīngilīth, ke kää́t kán abī akutnhīim luui
Akuma cök aye kē nyic lón kōor yīn athok.

Ba kää́t ya looi kadi?

Gōt rin ē thon ye yīn jam ka loi kē loi ē kää́t kōu tuej në Dīngilīth. Na ye jam ka nyic
thook juēc/kuōt , gōt thook kōk në kää́t kōu jōok në thon ril yīn thīn arēt lo ē thon
niop/ kōōc yīn thīn arēt. Thiēc raan yen gēmē kää́t bī yīn kony ē lon kán na puōth .

Na kōor yīn kuōny tēnē athok tē cīn bēn tēnē yān ke kony-kony de kēk Akuma,
nyuōth ē kää́t-du raan lui ē mēktēpic. Abīk them bīk athok juiir (tek bī raan bēn ka
bī ya telepun) ye jam ē thon/thuōj-du

Na ca athok yen ē jam në thon-du cī liu, ka bī raan de mēktēp them bī yīn kōr athok
ye jam në thon-dun de rou ka thon de dhiäk

Yēja lēu bī kää́t athok yök?

Kuat ē raan kōor kuōny në jam de Dīngilīth tē cien bēn tēnē yān ke kony-kony ke
kēk Akuma alēu bī kää́t yök.

Ye kää́t ya wēu kadi?

Kää́t acien wēu ye kōor. Na ca kää́t-du muōr, yīn alēu ba dō ē yam yök tē cīn thiēc
kek

Lēu ba kää́t yök tēno?

Ket atō tēnē Migrant Resource centre(mēktēm muk kuōny de abakōōk puōc bēn),
multicultural community service providers(akutnhom ye kēk ē cien kuōtic gam tēnē
dhiëth cien baai), bēi akīm kōk, thukul nōj ajuieer puōth de Dīngilīth, WA Deaf
Society (Mēktēm de mīj ke WA),Mēktēm muk kuōny ē wēr/gēr thok de Kimberley
ku mēktēm de thook Aboriginal

Ye kaam yīndī lēu bī yen ya nañ kē luōōi ē kää́t?

Yīn alēu ba ya nañ kē loi ē kää́t du ke yī kōor kuōny de athok ba kony-kony ke
Akuma ya yök. Yen aci nōj kōl yen yic thōk

Lëu bĩ kəc kők naŋ kě yekě looi ẽ kääť-diě?

Kuat ẽ raan ye jam ka ye naŋ kě looi ẽ thoŋ-du alëu bĩ naŋ ke looi ẽ kääť-du, naŋiic kəc kuk macthok

Lëu ba athok thiëc na cĩn ɣen kääť ?

ƐƐ. Yĩn alëu ba gěk ke yĩ thiëc athok tẽnë akutnhĩim luui Akuma na yĩ cək ciẽn kääť

Lëu rət bĩ ɣen athok ya riəp?

Ƴei. Na naŋ yĩn yic ye yĩn kony-kony ye Akuma ke gam yők, ke akutnhom luui akuma abĩ athok riəp.

Lëu ɣen ba athok ye moc ka tik thiëc?

Yĩn alëu ku bā athok ye moc ka tik thiëc , tẽdö , kãn ee tő kekě polici/ lon de akutnhom yen muk mẽktěp, guəp ẽkě luel ku tää de athook.

Lëu ɣen ba raan macthok ka mǎth thiëc bĩ ɣa geerthok?

Kãn aci ye puəl bĩ rət ya looi, tẽ yenë ye puəl thĩn ee tẽ gem yen lěk/malumet puəliic/ cekiic ka tẽ kẽnë athok yők. Abĩ kuat akutnhom luui Akuma ya them ye nin bĩnë athok nyic luoi ya dhil , lëu rət ka lëu ya bẽi bĩ luoi looi nẽ tää ẽ wět yen kəər bi jamic

Měth ka kəc macthok alëu bik ke nhĩim mat nẽ kě cĩ tuəlic, ku alëu bĩ ciẽn kuer puəth ke luoi ku tẽu de rət ẽ kaamic tẽ cĩn bak kony

Kuat ẽ raan kěn run ya 18 aci lëu bĩ thiëc bĩ kəc lə geer thook.

Lëu ɣen ba lěk tẽ naŋ kě kaar thĩn tueeŋ lən bĩ ɣen gөөr nẽ athok?

ƐƐ. Tẽ yen kě cĩ rət tẽem, yen apuəth arět ba lěk raan lui thĩn tueeŋ lən bĩ yĩn gөөr nẽ athok agokě lëu bik ajuieər puəth looi

Yeŋu bĩ lĩdĩ na kěn ɣen raan lui ẽ mẽktěpic luəəp tueeŋ lən gөөr ɣen athok?

Raan lui ẽ mẽktěpic abĩ them arět bĩ yĩn kony. Cĩmen, aalëu bĩk:

- Athok ẽ telepun kəər, na cĩ athok ẽ kəc waar thook ke tő nyin thĩn liu
- Thää ẽ yam dö looi/ juiir tẽnəŋ yĩn bĩn bẽn yen bĩ athok tə
- yĩn gām lěk nẽ thoŋ yen lëu ba kuen, na ye tẽ tő yen
- Raan ẽ mẽktěp lui thĩn ye jam nẽ thoŋ/thuəŋ-du, na naŋ raan tőŋ tő, bĩ lek cekiic/ puəliic lööm , bĩ kek kony nẽ ajuieər ẽ bẽn de mẽktěpic kekě athok

Yeŋu lëu ba looi na cĩ gөөr-diẽn athok rɛɛc?

Nẽ thää kők akutnhom muk mẽktěp acie lëu bĩ yĩn gөр athok tẽdö alëu bĩk yĩn them ẽ kuny ẽ kuer kők (cĩmen, gem de lěk nẽ thoŋ yen lëu ba kuen. Tẽdö, anhiar ba akutnhom muk mẽktěp lěk na cĩ yĩn lëu ba kuen nẽ thoŋ/thuəŋ adöc du)

Na kəər yĩn athok ku tők aca thiëc kua akutnhom muk mẽktěp aci jaai/kuec, yĩn alëu ba kě ca maan tẽnë akutnhom kum mẽktěp dhuum

Na kẽnë puəu thiəŋ nẽ tẽ ye akutnhom muk mẽktěp dhuők kěj yĩn alëu ba jam kekě
Western Australia Ombudsman ẽ 9220 755 ka I-meil mail@ombudsman.wa.gov.au

Ye tēno lēu ban kää-t-diēn athok ya naŋ kē luoi nē yen thīn?

Nē kē kōor bī jam thīn , akutnhīim luui Akuma adhiil bīk tak ē kuat de thāā lon lēu bīn ē athok dhil , lēu rōt ka lēu bī bēēi . Kek aye ke kōor bīk athok ya bēēi tēnē yīn ke ye yic du, kēkē pial de gup ku kuēr ē tiēt de guōp atō tē rac. Akutnhīim luui Akuma kek ye athok kōor arēt bīk ya bēēi anōŋiic :

- bēi akīm ē jāŋ
- amāāda de bolīth
- luōk/makēmēt ku(tīrabunal) akutnhīim ye wēl kuanyiic ēke cī lo ē lukic
- Thukul ke State
- mēktēēp ke yōōt ē jāŋ

Yīn alēu aya ba ya kē loi ē kää-t-du nē mēktēm de kanthol thiōk ka yīn yic

Yīn alēu aya ba tīŋ na nōŋ baai-duōn diktoor ku yōōt ē wal kek cī gēm ē kuōony de gēr ē thok cienē wēu ye wīc gam cī yīēk wēu nē mēktēm de Immigration(lui kekē kōc puōc bēn) ku Citizenship(mēktēm ajuīēr ye kōc cōk aye kōc ke pan ē)

Na ca miŋ ka ril pīŋ yic , athook ke Auslan aye ke bēēi tēde ajuīēr ē bēn tēde yīlany ē ŋēk nē National Auslan Booking ku Payment Sevice(NABS) tē cīn wēu wīc kek tēnōŋ yīn. NABS alēu bī jam kekē kōc ē webthait den : www.nabs.org.au

Ye tēno yen cī lēu ba naŋ kē luoi ē kää-t-diēn athōk ?

Yān juēc ke (bīthīneth) tajiir ku kōmācēl acie bī athok ya kōōr.

Manēthēmēt cīt panakīm ē ŋēk ku panakīm thīn kor , thukul ē ŋēk, tēde kuōony ē wēl ke lōŋ ē ŋēk ku akut muk kēke cāth yē kēnē ŋēk alēu bīk puōth ya naŋ ajuīēr de athok, kua alēu bīk yīn thiēc ariōm cīn naŋ kē loi nē athok .

Na cī yīn miŋ ka ril pīŋ yic, yān ke piōc cī dōōc ē yīk ŋēk aye ke kōor bīk athok ya kōor tēnē yīn nē wēt ē lōŋ de Disability Discrimination Act (Education Standards)

Gēēric de awēreŋ kān nē thōōk kuōt/ juēc, ku lēk kē Western Australian Language Services Policy (polīcī/ lon de kuōony de thook Western Australia), atō nē webthait yic de Office of Multicultural Interests(mēktēm ciēŋ kuōtic de kē nhīar kek) ē www.omi.wa.gov.au

Nē lēk kōk tō, apuōth ba jam kēke mēktēm ē ciēŋ kuōtic de kē nhīar kek, Department de Local Government , nē 6551 8700.

Nyīc ku lēc de kuōony : mēktēm de ciēŋ kuōtic de kē nhīar kek acī mēktēm ē Victorian Multicultural Commission nyic ku aleec nē pēl cien awēreŋ ye kää-t athok ke Victoian puōl bī berpiny keye kēde Western Australia